

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Periferinės nervų sistemos ir neurorauemeninės ligos 7 kreditai (186 val.)	Medicina (B 06)	Medicinos	Neurologijos ir neurochirurgijos klinika
Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius	Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius
Paskaitos	-	Seminarai	-
Konsultacijos	1 kreditas (27 val.)	Individualus darbas	6 kreditai (159 val.)

Dalyko anotacija:

Dalyko tikslas: suteikti doktorantui teorines žinias apie periferinės nervų sistemos ir neurorauemenines ligas, jų diagnostiką ir gydymo metodus, taip pat apie periferinės nervų sistemos ar neurorauemenine liga sergančio paciento ištyrimo ypatumus.

Tematika:

Įvadas į periferinės nervų sistemos ir neurorauemenines ligas.

Periferinės nervų sistemos ir neurorauemeninių ligų klasifikacija. Periferinės nervų sistemos anatomija: šaknelės, rezginiai, periferiniai nervai, neurorauemeninės jungties struktūra ir funkcionavimas, pažeidimo tipai, raumenų sandara ir funkcionavimas, pažeidimo tipai. Nervinio impulso plitimo fiziologija ir patologiniai pokyčiai. Motorinio vieneto samprata. Paciento sergančio periferinės nervų sistemos ar neurorauemeninė liga ištyrimo ypatumai.

Elektroneuromiografijos tyrimas

Elektroneuromiografijos (ENMG) tyrimo metodai – elektromiografija, nervinio impulso plitimo tyrimai, neurorauemeninės jungties tyrimai. Elektroneuromiografijos reikšmė diagnozuojant periferinės nervų sistemos ir neurorauemenines ligas, tyrimų metodai, pagrindiniai normalūs ir patologiniai radiniai. Elektroneurografija – sensorinių ir motorinių nervų tyrimas, aksoninis ir demielinizuojantis nervo pažeidimas, lokalus ir difuzinis nervų pažeidimai. Elektromiografija – raumenų pakitimai dėl pirminio jų pažeidimo, neurogeninio raumenų pažeidimo požymiai. Ritminė nervo stimuliacija, presinapsinis ir posinapsinis pažeidimo tipai. Elektroneuromiografijos radiniai sergant mononeuropatija, polineuropatija (skirtumai tarp aksoninės ir demielinizuojančios, ūminės ir lėtinės), motoneurono liga, miopatija.

Polineuropatijos

Epidemiologija, klinikiniai požymiai, klasifikacija, diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, paraklininiai tyrimai, gydymas, profilaktika, prognozė. Ūminė uždegiminė polineuropatija (Guillain-Barre sindromas) ir lėtinė uždegiminė demielinizuojanti polineuropatija. Paveldėtoji motorinė ir sensorinė neuropatija (Charcot-Marie-Tooth liga) tipai, genetinės diagnostikos galimybės. Lėtinės įgytosios polineuropatijos: diabetinė, alkoholinė, kitos toksinės, metabolinės, uždegiminės polineuropatijos. Diabetinės polineuropatijos klasifikacija, patogenezė, diagnostiniai kriterijai, patogenetinis ir simptominis gydymas, prognozė. Alkoholinės polineuropatijos klasifikacija, patogenezė, diagnostiniai kriterijai, patogenetinis ir simptominis gydymas, prognozė. Polineuropatijos, susijusios su onkologine liga: dėl pašalinių vaistų poveikio, paraneoplastinės. Polineuropatijos dėl mitybos

nepakankamumo. Kritinių būklių polineuropatija - diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, ENMG tyrimas, gydymas, profilaktika, prognozė.

Pleksopatijos

Epidemiologija, klinikiniai požymiai, klasifikacija, diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, paraklininiai tyrimai, gydymas, profilaktika, prognozė. Parsonage-Turner sindromas.

Mononeuropatijos ir tuneliniai sindromai

Riešo kanalo sindromas - epidemiologija, klinikiniai požymiai, diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, paraklininiai tyrimai, gydymas, profilaktika, prognozė. Indikacijos operaciniam gydymui. Alkūnės kanalo sindromas: epidemiologija, klinikiniai požymiai, diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, paraklininiai tyrimai, gydymas, profilaktika, prognozė. Indikacijos operaciniam gydymui. Retesnės kompresinės ir tunelinės neuropatijos (parastetinė meralgija, šėivinio nervo neuropatija, krūtinės atvaros sindromas).

Galvinių nervų neuropatijos. Veidinio nervo neuropatija: paplitimas, priežastys, diagnostika, gydymas, prognozė. Trišakio nervo neuropatija: paplitimas, priežastys, diagnostika, gydymas, prognozė.

Neuroraumeninės jungties ligos

Miastenija: epidemiologija, klinikiniai požymiai, klasifikacija, diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, paraklininiai tyrimai, gydymas, prognozė.. Miastenija ir nėštumas. Acetilcholinesterazės inhibitoriai, imunosupresinis gydymas. Miastenija ir užkrūčio liaukos patologijos ryšys, indikacijos timektomijai. Miasteninė krizė, jos gydymas - gydamosios aferezė, intraveniniai imunoglobulinai, dirbtinė plaučių ventiliacija. Lambert-Eaton'o miasteninis sindromas, klinikiniai ir elektrofiziologiniai skirtumai nuo miastenijos. Kiti reti neuroraumeninės jungties pažeidimai - toksinai, medikamentai.

Motoneurono ligos

Motoneurono ligų paplitimas, klasifikacija. Šoninė amiotrofinė sklerozė: epidemiologija, klinikiniai požymiai, klasifikacija, diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, paraklininiai tyrimai, gydymas, prognozė. Dirbtinės plaučių ventiliacijos problema sergant šonine amiotrofine skleroze. Etinės problemos gydant pacientą, sergantį šonine amiotrofine skleroze, ir bendraujant su jo šeima. Kiti motoneurono pažeidimo sindromai. Spinalinės raumenų atrofijos, paplitimas, klasifikacija, diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, paraklininiai tyrimai, gydymas, prognozė. Popoliomielintis sindromas: paplitimas, klasifikacija, diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, paraklininiai tyrimai, gydymas, prognozė.

Pirminės raumenų ligos

Raumenų distrofijos: epidemiologija, klinikiniai požymiai, klasifikacija, diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, paraklininiai tyrimai, gydymas, prognozė. Raumenų histologinis tyrimas diferencijuojant pirmines raumenų ligas. Genetiniai tyrimai sergant raumenų ligomis, genetinio konsultavimo tikslai ir reikšmė. Dažniausios raumenų distrofijos (Duchenne, Becker'io, veido-mentės-žasto, galūnių ir juosmens raumenų distrofijos). Širdies pažeidimas sergant raumenų distrofijomis: dilatacinės kardiomiopatijos, laidumo sutrikimai. Raumenų ligos su miotonijos sindromu: Tomseno miotonija, miotoninė raumenų distrofija: paplitimas, klasifikacija, diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, paraklininiai tyrimai, gydymas, prognozė. Mitochondrinės miopatijos: paplitimas, klasifikacija, diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, paraklininiai tyrimai, gydymas, prognozė. Metabolinės ir kaupimo ligos su miopatijos sindromu. Periodiniai paralyžiai: hipokaleminis, hiperkaleminis, normokaleminis: paplitimas, klasifikacija, diagnostiniai kriterijai, diferencinė diagnostika, paraklininiai tyrimai, gydymas, prognozė.

Rekomenduojama literatūra:

1. Gries FA, Cameron NE, Low PA, Ziegler D. Textbook of diabetic neuropathy. Stuttgart: Thieme, 2003.
2. Emery AE. Muscular Dystrophy: The Facts. Oxford University Press, 2008.
3. Europos neurologų draugijų federacijos/Periferinių nervų draugijos nuorodos apie lėtinės uždegiminės demielinzuojančios poliradikuloneuropatijos diagnostiką ir gydymą. EFNS/PNS darbo grupės pranešimas. Neurologijos seminarai 2008;12(35):46.
4. Klinikinė neurologija. Red. V. Budrys. 2-as leid. Vilnius, Vaistų žinios, 2009.
5. Adams and Victor's principles of neurology / ed. A. Ropper and M. Samuels. – 9th ed. – New York: McGraw-Hill, Medical Pub. Division, 2009.
6. Urgentinė neurologija. Red. V. Budrys. Vilnius, Vaistų žinios, 2011
7. A Look into Myasthenia Gravis/ ed. Pruitt JA. InTech, 2012 . doi: 10.5772/124.
8. Peripheral Neuropathy. Continuum. Lifelong learning in neurology. Miller AE, ed. 2012, Vol. 18, No 1.
9. Textbook of periheral neuropathy/ed. Donofrio PD. -1^{rst} ed.- Bradford&Bigelow, Demos Medical Pub. LLC, 2012.
10. Muscle disease. Pathology and genetics/ ed. Goebel HH, Sewry CA, Weller RO. -2nd ed. - Willey- Blackwell, 2013.
11. Said G. Peripheral Neuropathy & Neuropathic Pain: Into the Light. - 1^{rst} ed. - Malta: Guttenberg Press Ltd., 2015.
12. Kinsley L, Siddique T. Amyotrophic Lateral Sclerosis Overview. In GeneReviews/ Pagon R, editor-in-chief. Last Revision: February 12, 2015.
13. Addington J, Freimer M .Chemotherapy-induced peripheral neuropathy: an update on the current understanding. F1000Res. 2016 Jun 22;5. doi: 10.12688/f1000research.8053.1. eCollection 2016.

Konsultuojantys dėstytojai:

1. **Gintaras Ferdinandas Kaubrys (prof. dr.):**
 1. Klinikinė neurologija. Red. V. Budrys. Antrasis pataisytas ir papildytas leidimas. Vilnius: UAB "Vaistų žinios", 2009.
 2. Urgentinė neurologija. Red. Budrys V. Vilnius: UAB „Vaistų žinios“, 2011.
 3. Rotomskis A, Margevičiūtė R, Germanavičius A, **Kaubrys G**, Budrys V, . Cognitive Examination-Revised (ACE-R). BMC Neurol 2015;15:57.
 4. Giedraitienė N, **Kaubrys G**, Kizlaitienė R, Bagdonaite L, Griskevicius L, Valceckienė V, Stoskus M. Therapeutic plasma exchange in multiple sclerosis patients with abolished interferon-beta bioavailability. Med Sci Monit 2015;21:1920-7.
 5. Giedraitienė N, Kizlaitienė R, **Kaubrys G**. The BICAMS battery for assessment of Lithuanian-speaking multiple sclerosis patients: relationship with age, education, disease disability, and duration. Med Sci Monit 2015;21:3853-9.
 6. Kuzmickienė J, **Kaubrys G**. Selective ability of some CANTAB battery test measures to detect cognitive response to a single dose of donepezil in Alzheimer disease. Med Sci Monit 2015;21:2572-82.
 7. Vaitkevičius A, **Kaubrys G**, Audronytė E. Distinctive effect of donepezil treatment on P300 and N200 subcomponents of auditory event-related evoked potentials in Alzheimer disease patients. Med Sci Monit 2015; 21:1920-7.

2.	<p><u>Aušra Klimašauskienė (dr.):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Klimašauskienė A, Maculevičienė I., Budrys V. Ankstyvas periferinių nervų pažeidimas, sergant neilgos trukmės cukriniu diabetu. Neurologijos seminarai 2003;2(18):32-8. 2. Klimašauskienė A, Maculevičienė I. Elektromiografijos nauda nustatant pažeistus raumenis sergantiesiems spazmine kreivakaklyste. Neurologijos seminarai 2010; 14(43): 16-20. 3. Klimašauskas A, Sereikė I, Klimašauskienė A, Ivaškevičius J. Neuroraumeninio pažeidimo įtaka gyvenimo kokybei po ilgo gydymo intensyvios terapijos skyriuje. Neurologijos seminarai 2011; 14(43): 16-20. 4. Klimašauskas A, Sereikė I, Klimašauskienė A, Kėkštas G, Ivaškevičius J. The impact of medical conditions on the quality of life of survivors at discharge from intensive care unit. Medicina 2011; 47(5): 270-7. 5. Klimašauskienė A. Ūminis raumenų silpnumas. Knygoje: Urgentinė neurologija. Red. Budrys V. Vilnius: UAB "Vaistų žinios", 2011:139-67. 6. Klimašauskienė A. Diabetinės neuropatijos patogenetinio gydymo galimybės. Neurologijos seminarai 2014; 18(60): 92-7. 7. Sereikė I, Klimašauskienė A, Jatužis D, Klimašauskas A. Neatsakyti klausimai apie kritinių būklių neuroraumeninį pažeidimą. Neurologijos seminarai 2014;18(62):255-61.
-----------	---

Vilniaus universiteto Medicinos, Odontologijos ir Visuomenės sveikatos krypčių mokslo doktorantūros komitetų ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Mokslo komiteto teikimu patvirtinta Medicinos fakulteto Taryboje 2016-10-18 d. protokolo Nr. (1.1.)-150000-TP-7(618).

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Dekanas Prof. dr. (HP) Algirdas Utkus: